

Brister i Boverkets analys av viktningsfaktorer

Behov av fördjupad bedömning och ändringsmöjlighet i PBF

Boverket gör i sin delredovisning bedömningen att nuvarande viktningsfaktorer (1,8 för el och 0,7 för fjärrvärme) kan behållas och att inga ändringar i plan- och byggförordningen (PBF) är nödvändiga:

“Boverkets bedömning är [...] att viktningsfaktorer även fortsättningsvis kan användas utifrån de principer som ligger till grund för nu gällande viktningsfaktorer. Den preliminära bedömningen är att värdena på viktningsfaktorerna i nu gällande byggregler därmed kan behållas.”

Fastighetsägarna anser att denna bedömning är otillräckligt underbyggd. Det saknas i rapporten en analys av hur dagens viktningsfaktorer påverkar teknikval, energieffektivisering och omställningen av uppvärmningssystemen i byggsektorn. Boverket lutar sig huvudsakligen på principer som fastställdes i regeringsskrivelsen 2018/19:152, men genomför ingen förnyad prövning i ljuset av utvecklingen i elproduktion, teknisk prestanda eller marknadsstruktur.

Det är särskilt anmärkningsvärt att el fortsatt viktas lika högt som olja – trots att den svenska elproduktionen till mycket stor del är fossilfri. Att en energibärare med låg klimatpåverkan viktas lika högt som en direkt fossil energiform innebär att eldrivna uppvärmningslösningar såsom värmepumpar systematiskt missgynnas i energiprestandaberäkningar. Det tyder på att byggnader betraktas som en sektor där el inte bör uppmuntras, i kontrast till andra sektorer där elektrifiering aktivt stöds som en del av klimatomställningen. Ett sådant synsätt saknar stöd i dagens energipolitiska inriktning och bör ifrågasättas.

Vidare har fjärrvärme en viktningsfaktor under 1,0, vilket innebär att varje sparad kilowattimme fjärrvärme ger lägre utdelning i energiberäkningen – ett förhållande som försvagar incitamenten till energieffektivisering. Detta är inte förenligt med **energieffektiviseringsdirektivets (EED, 2023/1791/EU)** krav i artikel 3.1 att:

“principen om energieffektivisering först ska genomföras i energirelaterad planering, politik och större investeringsbeslut.”

Boverket redovisar heller ingen analys av viktningsfaktorernas effekter i förhållande till **artikel 4.1 i EPBD (2024/1275/EU)**, där det uttryckligen krävs att:

“beräkningsmetoden för byggnaders energiprestanda tillämpas på ett sätt som stödjer teknikneutralitet och flexibilitet i byggnaders energisystem.”

och att, enligt bilaga I, punkt 5:

“primärenergifaktorer ska vara regelbundet uppdaterade och framåtblickande [...] med beaktande av den förväntade energimixen på grundval av den nationella energi- och klimatplanen.”

Mot denna bakgrund framstår det som nödvändigt att regeringen ser över PBF, så att det tydligt framgår att viktningsfaktorer ska:

- spegla elens faktiska och framtida klimatprestanda i Sverige,

- främja energieffektivisering i praktiken, även för fjärrvärme,
- säkerställa att regelverket understödjer teknikneutralitet snarare än låser fast vissa lösningar.

Det är även problematiskt att Boverket inte fört någon dialog med branschen i dessa avgörande frågor. Den pågående remissen av delredovisningen avslutas i praktiken samtidigt som Boverket färdigställer sin slutredovisning till regeringen och skickar ut sina föreslagna myndighetsföreskrifter på remiss. Detta ger inget reellt utrymme för att beakta inkomna remissvar innan nästa steg i regelgivningen tas. För ett arbete av denna betydelse och med långtgående konsekvenser för bygg- och fastighetssektorn är tidplanen otillfredsställande

Castellum AB